

ARNAVUTKÖY BELEDİYESİ
ÇOCUK DOSTU KENT
STRATEJİK PLANI

Önsöz

Çocuk ve çocukluk insanlığın yitik cennetidir. Bu nedenle insanın yeryüzünde cennet arayışının başlangıç noktası ancak çocuk ve çocukluk olabilir. Çocuk tüm insanlık için uzlaşma noktası, umut ve ortak paydadır aynı zamanda. Bu nedenle çocuklarımızın gelecekte nasıl bir çevrede, hangi şartlar altında yaşayacağı hepimizin ortak kaygısı ve ortak meselesidir. Kamu yönetimlerinin de bu kaygılardan azade olması, toplumdan gelen bu yöndeki beklentilere kulak tıkaması düşünülemez.

Çocuk Dostu Şehirler kavramı UNICEF'in tüm dünya çocuklarının yaşam kalitelerini dikkate alarak şekillendirmeye çalıştığı bir yaklaşımı ifade etmektedir. Çocuk dostu şehir olabilmek hem çocukların yaşam kalitesini arttırmaya yönelik bir çabayı ifade eder, hem de çocuklarla beraber tüm ebeveynlerin de çocuklarla birlikte uyumlu ve mutlu bir yaşam sürmesine yönelik çabayı da ifade eder.

Arnavutköy Belediyesi henüz gelişimini tamamlamamış bir şehirdir. Şehir hem iskân bakımından hem de sosyo-kültürel bakımdan bir dönüşüm sürecini yaşamaktadır. Geleceğin şehri iddiasında olan Arnavutköy'ün dünün sorunlarını tekrar etmeden yarının şehri olabilmesi için çocuk dostu şehir projesi önemli bir imkân sağlamaktadır. Bu nedenle çocuk dostu şehir projesinin tüm yönetim birimlerince sahiplenmesi, kurumsal bir bütünlük içinde takip edilmesi Arnavutköy açısından uzun süreli bir kazanım olacaktır.

1.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çocuk dostu şehir kavramı UNICEF tarafından dokümanter edilmiş ve yerel yönetimler tarafından stratejik bir hedef olarak önerilmiştir. Bu metinler incelendiğinde Unicef'in güvenlik, sağlık ve demokratik katılım hususlarını merkeze aldığı görülmektedir. Özellikle büyük şehir yaşamı içerisinde çocukların ebeveynlerine göre son derece kısıtlı yaşam koşulları içinde hayatlarını sürdürmeleri gerekmektedir. Bu sınırlandırılmış yaşam biçimi nedeniyle çocuklar gelişim dönemlerinde birçok sorun ve eksiklikle karşı karşıya kalmakta, psiko-sosyal gelişimlerini tamamlayamamaktadırlar. Erişkinlik yaşlarına gelindiğinde ise çocukluk dönemlerinde giderilmemiş ihtiyaçların yol açtığı travmalar ergin bireylerin toplumsal yaşantılarına tesir etmektedir. Bu nedenle çocuk dostu şehir kavramı bir yönü ile çocukların günümüz yaşam kalitelerini artırma faaliyetleri olarak görülebileceği gibi aynı zamanda gelecekte ortaya çıkabilecek sorunların şimdiden önüne geçilebilmesine yönelik önleyici faaliyetleri de kapsamaktadır.

Burada yer alan projeler fikir bazlı prototip çalışmalardır. İlgili yerel yönetim kendi stratejik ve iş planı içerisinde bu fikirlere başvurarak uygulama yolunu açar, ölçme ve değerlendirme araçlarıyla istedikleri zamanda belirledikleri alanlara bu çalışmalarını entegre ederek uygulama yoluna gidebilirler.

1.1.Çocuk ve Şehir

Şehirler insanlığın ve medeniyetlerin gelişiminde sıçrama tahtalarıdır. Tarih boyunca bilgi, teknoloji, refah şehirlerde yükselmiş, şehirler güvenliğinin, huzurun, geleceğe yönelik umutların somut mekânları haline gelmiştir. Bu nedenle şehirler tarih boyunca insanlar için birer cazibe merkezi olmuştur. Öte yandan şehirlerin insanlığa sağladığı olumlu özellikleri kadar olumsuz özellikleri de söz konusudur. Şehirler tabiattan kopuşu, sağlıksız yaşam koşullarını, teknolojinin kusurlarını temsil eden yerleşim birimleridir. Şehirler servet ve güç merkezleri olmaları nedeniyle insani değerler bakımından daima küçük yerleşim birimlerden daha geride kalmışlardır. Özellikle sanayileşme yüzyılında şehirler dezavantajlı gruplar, kadınlar ve çocuklar için birer işkence haneye dönüşmüş, geniş kitleler için şehirlerin yaşam kalitesi düşüş göstermiştir. Zamanla geniş ölçüde aşılın bu sorunların yerini günümüzde yeni sorunlar almıştır. Aşırı insan yoğunluğu, yüksek yapı binalar, doğal alanların ortadan kaybolması, çevre kirliliği, sosyal dokunun bozulması, teknolojinin getirdikleri sorunlar, güvenlik problemleri ilk akla gelen sorunlar olarak ifade edilebilir. Şehirler hızla çocukların yaşayabilecekleri yerler olmaktan uzaklaşmakta, kaybolan çocuklukla beraber şehirlerde neşesini kaybederek ıssızlaşmaktadır. Oysa bu şehirler çocukların mirası, çocukların geleceği, çocukların yuvası olması gereken mekânlardır. Bu nedenle günümüzde şehrin çocuklar için nasıl yaşanabilir mekânlar olabileceği sorusunu sormalı ve bu cevabın peşine düşmeliyiz.

1.2.Şehrin Değişen Çehresi

Sosyoekonomik yapı ve teknoloji 21. Yüzyıl insanının yaşamını çok hızlı ve köklü olarak etkilemektedir. Bir taraftan iş yaşamı, üretim ve tüketim kalıpları değişirken bu değişimlerle olarak sosyal hayat ve aile hayatı da değişmektedir. Öyle ki çok değil 50-60 yıl önce erkeğin karar verdiği ataerkil dünya hızla kadının daha baskın olduğu anaerkil dünyaya dönüşmüş, ancak dönüşüm burada kalmayarak çocukların kararlarının daha baskın oldu çocuk erkil bir dünyaya ulaşılmıştır (Tuna, 2018:48). Özellikle şehir yaşamında ev, araba alımı gibi büyük kararlar dahi ya çocuklara sorularak verilmekte, yahut çocuklar alınan kararlarda dikkate

alınmaktadır. Yüzeye yansımış bu olguya bakarak çocukların eskiye göre (mesela 50 yıl öncesi) daha önemli, daha özgür, daha mutlu olduğu iddia edilebilirse de meseleler daha derinlikli ele alındığında bilakis her geçen gün çocukların özgürlük alanlarının sınırlandırıldığı, haz bağımlı ve tatminsiz hale getirildikleri, şehrin içinde önemlerinin azaldığı görülmektedir. Bu durumu bir tür büyük jakobenizmi olarak ifade edebiliriz. Yani çocuk için ama çocuk yararına olmayan bir dünya büyükler tarafından inşa edilmektedir. Çocuklar bir yönden sözde karar alıcılar olarak ön plana çıkarken diğer yandan da, medya, tüketim araçları, eğlence sektörü üzerinden sürekli olarak büyüklerin enformatik kuşatmasına maruz kalmaktadır.

1.3. Çocuk Dostu Şehir

Çocuk dostu şehir kavramı, çocuğu hayatın merkezine almaya çalışan telakkilerin şehir yaşamına yönelik olarak oluşturduğu bir fikri çerçeveyi tanımlar. BM asamblesi tarafından 1989 yılında kabul ettiği çocuk hakları sözleşmesi bu yöndeki çalışmalar için önemli milat olarak görülebilir (Oktay & Pekküçükşen, 2017:311). Bu kavramsallaştırma Unicef'in Türkiye'de 2014 yılında ilan ettiği Çocuk Dostu Şehirler projesi ile kavram Türkiye için somut bir biçim almaya başlamıştır. UNICEF çocuk dostu şehir kavramını pek çok perspektiften ele almış çizmiş olduğu kavramsal çerçevede çocukların kendileri ile ilgili aldıkları kararlara katılım sağlaması, kendi haklarını bilmesi ve kullanması, çocukların gelişimlerini desteklenmesi gibi hususlara dikkat çekilmiştir (Graaf, 2020:7). Çocuk dostu şehirlerin çocuğa ihtiyaç duyduğu oranda hareket özgürlüğü sağlaması, çocukların gelişimlerini tamamlayabilmeleri için yeterli materyal sağlaması ve kararlara katılım imkanını sağlaması gerekir Ancak çocuk dostu şehir kavramının iki temel eğilim üzerinden şekillendiği söylenebilir. Bunlardan birisi fikri diğeri ise ticari niteliklidir. Çocuk merkezli şehir yaklaşımının fikri temeli çocuğun masumiyeti, korunmuşluğu, çocuk için iyi olanın büyükler için de iyi olduğu gibi kabullere dayanır. Ticari temelli yaklaşım ise aile yapısının değiştiği tespiti ile ilgilidir. Son yüz yıl içerisinde ataerkil aile yapısından anaerkil aileye oradan da çocuk erkil bir yapıya geçiş söz konusudur (Güz & Şahin, 2018:79). Günümüz ailelerinin pek çoğu en temel aile kararlarında bile (ev, araba alımı vb) ya doğrudan çocuklara sormakta yahut çocukları dikkate ve merkeze alarak karar vermektedir. Bu sebeple çocuk dostu şehir bir yaşam vadinin yanı sıra turizm potansiyeli barındıran ticari bir vaat, yer markalaştırması üzerinden de seçmeni etkileyen siyasi bir vaat olabilmektedir. Benzeri bir şekilde konaklama, yeme-içme, turizm işletmelerinde çocuklara yönelik uyarlamaların olması aileler açısından bir tercih sebebi olabilmektedir (Tuna, Özyurt, Kurt, 2019).

Bir şehrin hangi hususiyetlere sahip olması halinde çocuk dostu olacağı ile ilgili ilkeler şu şekilde sıralanmaktadır:

- 1- Çocukların yaşadıkları çevre ile ilgili kararlara katılım sağlayabilmelidir.
- 2- Çocuk merkezli bir hayat için gerekli ortam yasal teminat altına alınmalıdır.
- 3- Şehrin tamamını kapsayan bir çocuk dostu şehir stratejisine sahip olmalıdır.
- 4- Şehrin idari yapısında çocuk hakları birimi olmalıdır.
- 5- Şehirdeki çocukların durumları analiz edilmeli, şehirde uygulanan çocuk politikaları değerlendirilmelidir.
- 6- Şehrin mali bütçesinin içerisinde çocuklar ve çocuk dostu şehir oluşumu için bütçe ayrılmalıdır.
- 7- Çocuklar için hukuki birimler kurulmalı ve çocuk hakları bilincinin yerleştirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır (Öktem, 2019:115).

- 8- Çocukların keşfetme, rekabet etme, başarıma, mücadele etme, kimliğinin / kişiliğinin tanınması, sosyalleşme gibi psiko-sosyal ihtiyaçlarının giderilmesi esas kabul edilmelidir.

2. İLKELER VE AMAÇLAR

Çocuk Dostu Şehir olmak üzere yapılacak çalışmaların amacı çocukların ihtiyaçlarının giderilmesidir. Bu ihtiyaçlar fiziksel, zihinsel ve psiko-sosyal ihtiyaçlar olmak üzere üç temel başlık altında toplanacaktır. Belediyenin idari tüm birimleri yürütme esnasında bu ihtiyaçları merkeze alarak işlerini yürütecektir.

- Şehirler çocukların var olma, gelişme, kendini gerçekleştirme ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmalıdır.
- Çocuk için iyi olan büyükler için de iyidir.
- İyilik ruhsal, zihinsel ve bedensel olarak iyi olmayı içerir.
- Çocukların için özel olarak ayrılan alanlar şehrin tüm çocukları için ulaşılabilir olmalıdır (Akıncı & Pouya, 2019).

2.1. Fiziksel İhtiyaçlar

Fiziksel ihtiyaçlardan kast edilen şey çocuğun beden bütünlüğünün korunması, vücuda gelebilecek her türlü maddi zararın engellenmesi ve önlenmesidir. Bu husus insan hakları evrensel beyannamesi ve çocuk hakları sözleşmesinde temel yaşam hakkı olarak güvence altına alınmıştır.

2.1.1. Sağlık: Çocuk dostu şehirde çocukların kullanımına sunulan tüm malzemeler çocukların fiziksel ve ruhsal sağlığına zararlı olmayacak malzemelerden üretilmelidir. Özellikle park ekipmanları, oyuncaklar, oyun alanları başta olmak üzere tüm yaşam alanları için bu ilke gözetilmelidir. Aynı şekilde çocuğun sağlıklı bir şekilde gelişimini tamamlayabilmesi için temiz hava, yaşanabilir temiz çevre, temiz gıda ve temiz suya ulaşım garanti altına alınmalıdır.

2.1.2. Güvenlik: Çocuk dostu olmanın temel şartlarından birisi de güvenlidir. Bu nedenle çocuk dostu şehirde çocuklarla araçların kesiştiği alanlar başta olmak üzere tüm potansiyel risk alanları gözden geçirilmeli, risk analizleri yapılarak Şehrin tüm mekânlarının çocukların can, mal, psikolojik güvenliklerinin sağlanmasıdır.

2.1.3. Beden Gelişimi: Çocukların büyüme sürecinde sağlıklı beden gelişimine ulaşabilmeleri için yeterli düzeyde hareket etmeleri, güneş almaları gerekirken, diğer taraftan da ince ve kaba kas gruplarının aşırı ve hatalı kullanımla kas gelişimlerinin örselenmemesi gerekmektedir. Çocuklar için tasarlanan mekânlarda bu hususlara özen gösterilmelidir. Şehrin imarında bu husus gün geçtikçe önemini arttırmaktadır. Çünkü tüm dünyada çocukların serbestçe dolaşabildikleri yahut izin ve bilgilendirmeye ulaşabildikleri alanların çapları daralmaktadır (Kyta, 2015: 180). Çocukların serbestçe gezinebildikleri alanların daralmasına bağlı olarak çocukların fiziksel ve psiko-sosyal gelişimleri sekteye uğramaktadır.

2.2. Zihinsel İhtiyaçlar

Zihinsel ihtiyaçlar kavramı ile çocukların sağlıklı zihin gelişimini tamamlayabilmeleri için gerekli olan imkân, ortam ve desteğin sağlanması ifade edilmek istenmektedir. Çocuk dostu şehir çocukların bu temel ihtiyaçlarını karşılayacak niteliklere haiz olmalıdır.

2.2.1. Öğrenme: Çocuğun gelişiminde öğrenme son derece önemli yer tutar. Çocuğun dış dünyayı anlaması ve ona uyum göstermesi öğrenme süreci ile mümkün olmaktadır. Bu nedenle çocuğun yaşadığı çevrenin, öğrenim süreçlerini destekleyici ve geliştirici nitelikte olması önemlidir. Çünkü öğrenme sürecinde çevre çok önemlidir.

2.2.2. Sorgulama: Öğrenme sürecinin başlangıcını merak ve sorgulama oluşturur. Sorgulama ayrıca insanın kendi kimliğini, var oluş amacını bulması sorgulama ile gerçekleşmektedir.

2.2.3. Keşfetme: Çocukların gelişiminde temel unsurlardan birisi de keşfetme olgusudur. Keşfetme özellikle gelişim çağında temel bir ihtiyaçtır. Keşfetme olgusu ile dış dünya anlamlandırılır. Keşfetme süreci çocuğa haz verir. Keşfetme süreci ile olgunluk kazandırılır. Bu nedenle çocuğun sürekli tamamlanmış, fonksiyon ve anlamları belirlenmiş ürünlerle dolu bir ortam dışında kendisinin anlamlandıracağı bir çevreye, fonksiyonlarını kendisinin belirleyeceği bir materyallerin olduğu bir ortama ulaşması gerekir. Şehirler inşa edilirken çocuğun bu temel ihtiyacı da göz önünde bulundurulmalıdır.

2.3. Psiko-Sosyal İhtiyaçlar

İnsanın ve dolayısıyla çocuğun psiko sosyal temelde ihtiyaçları fiziksel ihtiyaçlarından çok daha fazladır. Bu nedenle gündelik hayattaki uğraşlarımızın büyük çoğunluğu fiziksel ihtiyaçlarımızı karşılamak için değil psikososyal ihtiyaçlarımızı karşılamak içindir. En temel psiko-sosyal ihtiyaçlarımız arasında yer alan, güvenme, saygı görme, sevilme, bağ kurma gibi ihtiyaçlarımızı çocukluk döneminde yeterince gideremediğimiz takdirde ilerleyen yaş dönemlerinde ciddi psikolojik sorunlarla yüz yüze gelmekteyiz. Bu nedenle şehrin tasarımında muhakkak sağlıklı bir gelişim için psiko- sosyal ihtiyaçların göz önüne alınması icap etmektedir.

2.3.1. Aidiyet/ Mekânla Bağ Kurma: Mekânla kurulan aidiyet insanların kimlik ve kişilik oluşumunda önemli bir yer tutar. Size hayatın haşmetini öğreten bir tepe, altında hatıralarımızın olduğu ulu bir ağaç, sonsuzluğu hissettiğini deniz kıyısı sizi o mekanlara bağlar o belde ile aidiyet duygunuz bu şekilde gelişir. Günümüzde şehirlerde yetişen çocuklar mekânla bağ kuramamakta buna bağlı olarak da aidiyet duygusu gelişmemektedir (Karakuzu & Aksu, 2022:148). Bu nedenle çocuk dostu şehir inşasında park, meydan, yollar dizayn edilirken çocukların mekânla bağ kurmasını sağlayacak unsurlar düşünülmeli ve uygulamaya geçirilmelidir. Aidiyetin oluşturulmasında maddi kültür varlıklarının etkin kullanılması gerekmektedir.

2.3.2. Katılım: Çocuk dostu şehir olabilmek için çocuğun makul taleplerine kulak verilmeli, çocuğun kendi kararlarını sağlıklı bir biçimde verebilmesi için uygun ortam hazırlanmalıdır. Çocukların kararlara katılımında esas olan unsur çocukların karar verme becerilerini edinmeleri ve sorumluluk duygularının gelişimini sağlamak olmalıdır. Bu nedenle çocuk dostu şehir doğrudan yahut dolaylı olarak çeşitli karar mekanizmaları kurularak

oluşumunda çocukların özellikle kendilerini ilgilendiren hususlarda kararlara katılımı sağlanmalıdır.

2.3.3. Estetik: Çocukların ihtiyaçlarından birisi de estetik duygularının tatmin edilmesidir. Çünkü konu hakkında görüşlerini ifade eden çeşitli düşünürlerin de ifade ettiği gibi estetik doğrudan insanın diğer canlılardan ayırıcı vasıflarımızdan birisidir. Estetik aynı zamanda iyinin ve kötünün, güzelin ve çirkinin ne olduğunu ortaya koyduğumuz bir alandır. Bu nedenle şehrin estetiği, özellikle de çocukların yoğun olarak kullandığı alanların estetiği dikkatle ele alınmalı ve önemsenmelidir.

2.3.4. Destekleyicilik: Çocukların gelişim sürecinde büyükler tarafından gözetilmesi ve ihtiyaç duydukları desteklenmeleri gerekmektedir. Bu desteklenme çocuğun ihtiyaç duyduğu güvenlik duygusunu oluşturur.

2.3.5. Çok Kültürlülük: Çok kültürlülük modern şehirler için bir zorunluluk olduğu kadar aynı zamanda bir fırsattır. Çünkü çok kültürlülüğün iyi yönetilmesi halinde kültürel, sosyal ve ekonomik olarak toplum bundan istifade eder. Bu nedenle şehrin dizaynında çok kültürlülüğün oluşturulması ve geliştirilmesi gerekmektedir.

2.3.6. Kimlik ve Kişilik Gelişimi: Çocukların yetişkinlik hayatına sağlıklı bir şekilde erişmeleri ve ruh ve zihin sağlıklarını korumaları gerekir. Bunu sağlayabilmeleri için de kimlik gelişimlerini destekleyici ortamlara ihtiyaç duyarlar. Çocuk dostu şehirlerde bu husus da dikkate alınmalı ve bu yönde ortamlar oluşturulmalıdır.

2.3.7. Başarılı Olmak: Başarma duygusu tatmin edilmesi gereken en temel duyguların başında gelir. Bir şeyi başarma her insanın en temel arzuları arasında yer alır. Bu nedenle çocukların gelişimlerinde çocukların yeterince bu duyguyu yaşamaları gerekir. Çocukların önlerine çeşitli hedeflerin konulması ve bu hedefleri gerçekleştirmeleri halinde bu duygular tatmin edilebilecektir. Bu nedenle çocukların yaşadığı ortamlar onların başarma isteklerini tatmin edecek şekilde dizayn edilmelidir.

2.3.8. Meydan Okuma: Tıpkı başarma duygusunda olduğu gibi yarışmak, mücadele etmek, meydan okumak da çocukların gelişiminde önem arz eder. Çocuk alanlarının tasarımında yine bu hususlara dikkat edilmelidir.

2.4. Hedefler

Çocuk dostu şehir olabilmek için kültürden zihniyete, zihniyetten fiili uygulamalara uzanan uzun bir sürecin doğru adımlarla yürütülmesi gerekmektedir. Bu nedenle yukarıda içermesi gereken temel özelliklere ulaşabilmek için şehirde hayata geçirilmesi gereken pratikler aşağıda yer almaktadır.

- Şehirde yer alan tüm binalar çocuk dostu şehir konseptine uygun olarak inşa edilecek ve mevcut yapılar dönüştürülmesi.
- Şehrin her noktasından azami 250 m yürüme ile yeşil alana veya parka ulaşım sağlanabilmesi, yine azami 500 m yürüme ile de parka ulaşım sağlanabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması (Ekawati, 2014:96).
- Çocuklar için ayrılmış alanların çocuk dostu şehir ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi

- Çocukların şehrin bugünü ve geleceği hakkında verilen kararlara uygun yöntemlerle dahil olmalarının sağlanması
- Şehrin tüm yaşayanlarına sağlıklı çevre şartlarında yaşama olanağı sağlanması (yeterli ışık, temiz su, temiz hava).
- Şehirde çocukların, ebeveynlerinin gözetimi olmadan gezebilecekleri alanların artırılması.
- Şehirde hoşgörülü ve çok kültürlülüğe açık bir kültürel ortamın sağlanması.

3. ARNAVUTKÖY BELEDİYESİ STRATEJİK PLAN İNCELEMESİ VE UYUMLAŞTIRMA

Arnavutköy'ün çocuk dostu şehir hedefine ulaşabilmesi için, Arnavutköy belediyesinin mevcut stratejik planı incelenmiş ve çocuk dostu şehir hedefine ulaşmak için gerekli uyumlaştırma noktaları tespit edilmiştir. Bu hususlar aşağıda yer almaktadır. Öncelikle Arnavutköy stratejik planı oluşturulurken ana temaların oluşturulduğu görülmektedir. Strateji belgesinde yer alan bu temalardan çocuk dostu şehir konsepti ile uyumlu olan temalar şunlardır.

Tema A3: Kent kültürü ve bilincinin gelişimine yönelik hizmet uygulamalarının geliştirilmesi

Tema A8: Yeşil alanların sürdürülebilir şekilde geliştirilmesi

Tema A9: Kentsel iyileştirme çalışmalarının geliştirilmesi Stratejik amaç ve hedefler kısmında ise kısmında ise bu temalar detaylandırılarak somut hedeflere dönüştürülmüştür. Bu hedeflerin çocuk dostu şehir ile örtüşen yönleri tespit edilerek aşağıda yazılmıştır. Çocuk dostu şehir olma sürecinin temel taşları ile Arnavutköy Belediyesi stratejik planı karşılaştırılıp birbirine yakın hedefler tespit edilmiştir.

- Çocuğa Görelik

- Güvenlik

- **Stratejik Plan, 2020-24: H1:4:** Güvenli Arnavutköy uygulamasının geliştirilmesi

- Aidiyet

- **Stratejik Plan, 2020-24: H3:2:** Kent kültürü ve bilincinin gelişimine yönelik tanıtım faaliyetlerinin geliştirilmesi,

- **Stratejik Plan, 2020-24: H3:4:** Kentsel çekime yönelik sosyal faaliyet projelerinin geliştirilmesi,

- **Stratejik Plan, 2020-24: H3:9:** Şehir kültürünü güçlendiren eğitsel kültürel ve sosyal faaliyetlerin gerçekleştirilmesi,

- Katılımcılık

- **Stratejik Plan, 2020-24: H11:1,** E-yönetişim ile karar alma süreçlerinde katılımcılık şeffaflık ve işbirliğine yönelik platformun geliştirilmesi,

- Doğal Yaşam

- **Stratejik Plan, 2020-24: H2:5:** Bisikletli yaşamın güçlendirilmesine yönelik bisiklet yollarının geliştirilmesi o Stratejik Plan, 2020-24: H8:1: Arnavutköy içerisinde farklı alanlarda yeni yeşil alanların ve sosyal tesislerin oluşturulması,

- Şehir Markalaşması

- **Stratejik Plan, 2020-24: H3:5:** Kentsel tasarım projelerinin hazırlanması,

- **Stratejik Plan, 2020-24: H3:6:** Evrensel tarasım ilkelerine uygun olarak ortak yaşam alanlarının oluşturulması ve kullanılabilirliğinin geliştirilmesi,

- **Stratejik Plan, 2020-24: H10:3:** Kültürel ve sosyal mekânlara yönelik projelerin geliştirilmesi,

Ayrıca bu temel hedeflerin yanı sıra Arnavutköy stratejik planına kaynaklık eden üst politika belgesinin ilgili kısımları incelenmiştir. Üst politika belgesinde çocuk dostu şehir projesi ile uyumlu olabilecek çeşitli noktalar bulunmaktadır. Bu noktalar da şu şekilde tespit edilmiştir:

Üst Politika Belgesi	İlgili Kurumlara Verilen Görev	Uyumlaştırma Noktası
2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Tedbir 7	Toplum temelli erken çocukluk eğitiminin yayılımı için merkezler atölyeler ve gezici otobüs sınıflarını devreye sokmak. Oyun temelli gelişim etkinliklerinin yer aldığı yaz okulları açmak	Çocuğa Görelilik
2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Tedbir 60	Aile eğitim programı kapsamında bilgilerin görsel, işitsel ve sosyal medya kanalları üzerinden düzenli olarak paylaşılarak geniş kitlelere ulaştırılmasını sağlamak	Çocuğa Görelilik
2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Tedbir 65	Çocuğa saygı kültürü temelinde çocuklar için ve çocuklarla birlikte çalışan tüm meslek gruplarına yönelik çocuk haklarına ilişkin eğitimler düzenlemek, çocuk haklarını tanıtmaya yönelik çalıştay, forum, konferans vb. toplantı ve etkinlikler yapmak, bilinçlendirici kamuoyu kampanyaları düzenlemek, görsel ve yazılı materyaller ile kamu spotlarını kullanmak	Çocuğa Görelilik
2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Tedbir 66	Erken çocukluk dönemi eğitiminin geliştirilmesine yönelik çalışmalara devam etmek, gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarının kreş ve gündüz bakımevi hizmetlerinden yararlanma imkânlarını artırmak	Çocuğa Görelilik
2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Tedbir 67	Koruma ve bakım altında kalan 3-6 yaş arası tüm çocukların okul öncesi eğitimden yararlanmasını sağlamak	Çocuğa Görelilik
2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı	Sosyal hizmet kuruluşlarında bakım ve koruma altında olan çocukların sportif, sanatsal ve kültürel program ve etkinliklere katılımı artırmak	Çocuğa Görelilik

Yıllık Programı, Tedbir 68	çocukların başarı durumları ve ilgilerine göre özel öğretim kurumlarından, takviye kurslarından yararlanmalarını sağlamak. Çocuklara uygulanan psiko-sosyal destek ve gelişim programlarını geliştirmek ve yaygınlaştırmak gençlik kamplarına katılan çocuk sayılarını arttırmak	
2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Tedbir 120	Yerel yönetimlere ait kreşlerin yaygınlaştırılmasını sağlamak	Çocuğa Görelilik
2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Tedbir 385	Tarihi, coğrafi, fiziksel ve mimari özellikleri itibariyle özgün nitelikli kadim şehirlerde mekânsal standartlar ve yaşanabilirlik ilkeleri belirlemek; kentsel kimliğin korunması ve geliştirilmesi amacıyla rehber hazırlamak	Şehir Markalaşması
2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Tedbir 411	Etkili bir şekilde uygulanması için başta su, hava, toprak olmak üzere doğa koruma ve kirliliği önlemeye yönelik kapasite geliştirme çalışmalarına devam etmek	Güvenlik
Bölge Planı: 2014-2023 Adil, Kapsayıcı, Öğrenen Toplum	Adil, kapsayıcı, öğrenen toplum, yüksek standartlarda eğitim, sosyal bütünleşme, dinamik nüfus, sağlıklı toplum, güçlü kurumsal kapasite, İstanbul aidiyet ve kentlilik bilinci	Aidiyet
1/100.000 Ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı Raporu, Dokuzuncu Bölüm-Plan Uygulama Araçları ve Eylem Planı	Gelişme alanlarının her açıdan yeşil alan, donatı, sağlık, kendine yetecek şekilde tasarlanması	Doğal Yaşam

Tablo 1: Stratejik Planın Uyumlaştırma Noktaları

3.1. Stratejik Plan Tahlili

Arnavutköy belediyesinin mevcut stratejik planı Çocuk Dostu Şehir projesinin hayata geçirilmesi noktasında değerlendirilmiş, bu değerlendirme sonucunda aşağıdaki tespitler yapılmıştır.

- Mevcut plan içerisinde çocuklar ve çocuklara yönelik hizmetler önemli bir yer tutmamaktadır.

- Stratejik planın hazırlanması sürecinde görüşlerine başvuru alan iç paydaşların çocuk ve çocuklara yönelik düzenlemeler hakkında talepleri yoktur yahut çok zayıf görünümündedir. Ancak dış paydaşlar ve şehir sakinlerinin bu yöndeki talepleri daha görünür durumdadır.

- Stratejik planın uygulayıcıları (bürokratlar) ve stratejik planın kurmayları (meclis) Arnavutköy'ün geleceği hakkındaki temel vizyonunun gelişme ve kalkınma eksenli olduğu görülmektedir.

- Yapılan tespitler arasında 4-12 yaş arasındaki çocukların eğitim saatleri dışında kaliteli zaman geçirecekleri merkez ihtiyaçları olduğu bilgisi yer almaktadır.

- Stratejik plan içerisine konulmuş bazı hedefler çocuk dostu şehir konsepti ile uyumludur.

3.2. Arnavutköy Belediyesi Çocuk Dostu Şehir Stratejik Planı

Arnavutköy Çocuk Dostu Şehir stratejik planı şehrin imkân ve mevcut olanakları dikkate alınarak ve genel stratejik planla uyumlu olarak teşekkül ettirilmiştir. Plan oluşturulurken öncelikli olarak daha az önemliye, kısa vadeli olandan uzun vadeli olana bir sistematik ile oluşturulmuştur. Oluşturulacak olan stratejik planın başarılı olabilmesi için yönetimde kararlılık, medya desteğinin sağlanması, uygulayıcı ve karar alıcı kadroların bilinçlendirilmesi ve motive edilmesi, halk desteğinin sağlanması önem arz etmektedir. Bu nedenle yapılan planlamalarda bu dört unsurun bir arada göz önüne alınması gerekir. Bu dört unsurun hepsinin de aynı anda hayata geçirilmesi mümkün olmadığı için stratejik planımız uzun, orta ve kısa vadeli hedeflere bölünmüştür. Hedeflere ulaşılabilmesi için stratejik hedeflerin tüm idari birimler tarafından benimsenmesi önemli bir husus olarak görülmüştür. Aşağıda zaman boyutuna göre hedefler uzun vadeli olandan kısa vadeli olana doğru sıralanmıştır.

3.2.1. Uzun Vadeli Hedefler

a) Çocuk dostu şehrin bir gereği olarak binalar, işyerleri için kodifikasyon çalışmalarının bitirilmesi. Kodifikasyon kavramı standart uygulamaların oluşturulmasını ifade eder. Bu nedenle yapılacak olan bu çalışmada bina tasarımlarında çocukların güvenlik, sağlık, sosyo-psikolojik gelişimleri için en uygun çözümler tespit edilecek ve standart olarak tüm yapılarda bu donatıların kullanımı sağlanacaktır. Bu çalışma uzman psikolog, pedagog, mimar ve eğitimcilerin katılımları ile yapılan çalıştaylar neticesinde ortaya çıkarılacaktır.

b) Mevcut işletmelerin kodifikasyona uyum sağlaması ve dönüşüm yapılması için gerekli zaman ve iş planlamalarının yapılması. Kodifikasyon çalışmasının bitiminden sonra mevcut yapıların da bu standartlara uyum sağlayabilmesi için makul bir süre verilecektir.

c) Tamamlanan kodifikasyona uygun olarak ruhsatlandırmaların yapılması: Kodifikasyon çalışmalarının bitiminden sonra yeni inşa edilecek olan yapıların yeni kriterlere uygun olarak inşa edilmesi.

d) Şehrin ortak alanlarının çocuk dostu konseptine uygun olarak dönüştürülmesi: Şehirde özellikle çocukların yoğun kullanması beklenen parklar, sokaklar, oyun alanları, okullar gibi alanların çocuk dostu şehir konseptinin temel ilkelerine göre düzenlenmesi.

e) Çocuk dostu şehir ilkelerine uygun olarak şehrin yeşil alan standartlarının sağlanması.

f) Çocuk dostu şehir olmak: Çocuk dostu şehir kavramının gerektirdiği tüm nitelikleri karşılayacak standartları karşılamak.

3.2.2. Orta Vadeli Hedefler

a) Belediyenin yıllık bütçesinin içerisinde çocuklar için pay ayrılması.

b) Çocuk dostu şehir kavramının tüm belediye idari kadrosunca bilinmesi ve anlaşılması. Bunun sağlanabilmesi için ilgili departmanların çalışanlarına gerekli eğitimlerin verilmesi. Bu konuda çalıştayların ve seminerlerin düzenlenmesi.

c) İlçede yaşayan çocukların doğrudan yahut dolaylı olarak kendileri ile ilgili kararlara katılımının sağlanması. MEB ile işbirliği yapılarak, okullarda öğrenci temsilcilerinin ve öğrencilerin kent ve okul çevre düzenlemeleri ile ilgili fikirlerine başvurulması, bu fikirlerin tartışılması ve görüşülmesi için çocuk meclisinin etkin kullanılması.

d) Çocuk dostu şehir hedefine ulaşabilmek amacıyla her yıl en az 2 çocuk dostu projenin hayata geçirilmesi. Bu projeler tamamıyla çocukların fiziki, zihinsel ve psikolojik ihtiyaçları gözetenek uygulanmalıdır.

e) Çocuk dostu şehrin temel özelliklerini yansıtan ilkelerin imar planlarında yer alması.

3.3.3. Kısa Vadeli Hedefler

a) Çocuk dostu park projesinin hayata geçirilmesi.

b) Çocuk meclisinin teşekkülü ve yerel yönetimin çocuk meclisini desteklemesi.

c) Belediye bürokrat ve memurlarının yeterli düzeyde bilgilendirilmesi

KAYNAKÇA

Akinci, İ., Pouya, S. (2019). The Eco City Proposal As A Sustainable City Model, Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, Ss 96-107

Dewi, S. P. (2012). How Does The Playground Role in Realizing Children-Friendly City?, Procedia Social and Behavioral Sciences, Volüme 38, Pp 224-233

Ekawati, A. (2014). Children – Friendly Streets As Urban Playgrounds, Procedia Social and Behavioral Sciences, Volüme 179, Pp 94-108

Graaf, S. (2020). The Right to the City in the Platform Age: Child-Friendly City and Smart City Premises in Contention, Information, Volüme 11, 285, Pp 1-16

Güz, H., Şahin, G. (2018). Yer Markacılığı Bağlamında Çocuk Dostu Kent Kavramı ve Yer Markalaşmasına İlişkin Bir Çözümleme, The Journal of International Scientific Researches, Cilt 3, Sayı 4, Ss 75-84

Karakuzu, E., Aksu, G., A., (2022). Çocuk Dostu Kent Kavramının Çocuk – Oyun – Mekân İlişkileri Ve Paydaşlar Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Journal of Technology and Applied Sciences 4(2), 147-156

Kytta, M. (2015). The Extent of Children’s Independent Mobility and the Number of Actualized Affordances as Criteria for Child-Friendly Environments, Journal of Environmental Psychology valüme: 24 Pp: 179–198

Oktay, E., Pekküçükşen, Ş. (2017). Çocuk Odaklı Yerel Politikalar ve Parka Hapsedilen Çocukluk, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 14, Sayı 40, Ss 309-318

Öktem, K. (2019). Çocuk Dostu Şehirler: Lüleburgaz örneği, Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, Cilt 11, Sayı:2, Ss 112-132

Tuna, M. (2018). Temalı Parklar ve Çocuk Dostu Turizm, Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi, Sayı 1, Ss 47-53

Tuna, M., Özyurt, B., Kurt, A. (2019). Çocuk Dostu Oteller: Kavramsal Bir İnceleme, Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi, Sayı 3, Ss 63-76